

Datum van inontvangstneming : 09/12/2025

Zaak T-771/25 *

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 204, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht

Datum van ontvangst:

16 oktober 2025

Verwijzende rechter:

Bundesverwaltungsgericht (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 oktober 2025

Verzoekende partij:

ÖBB-Personenverkehr AG

Verwerende partij:

Schienen-Control Kommission

Andere partij in de procedure:

LV

Voorwerp van het hoofdgeding

In het hoofdgeding heeft verzoekster beroep ingesteld tegen een besluit van de Schienen-Control Kommission (toezichtinstantie van de spoorwegen; hierna: „toezichtcommissie”) waarbij deze een voorstel tot geschillenbeslechting van de Agentur für Passagier- und Fahrgastrechte (agentschap voor passagiersrechten; hierna: „agentschap”) op grond van een vermeende schending van de reizigersrechten van verordening (EU) 2021/782 bindend heeft verklaard. Het betreft een bestuursrechtelijk geschil waarover het Bundesverwaltungsgericht (hoogste federale bestuursrechter, Oostenrijk) uitspraak doet.

* Procestaal: Duits.

Aard en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van de bepalingen van verordening (EU) 2021/782 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 betreffende de rechten en verplichtingen van treinreizigers, meer bepaald van het begrip „vertraging”.

Prejudiciële vragen

1. Moet de definitie van „vertraging” in artikel 3, punt 17, van verordening (EU) 2021/782 aldus worden uitgelegd dat dit begrip ook verlengingen van de reistijd omvat die het gevolg zijn van het feit dat de spoorwegonderneming die de dienst verricht, de vertrektijd van de trein ten opzichte van de bij de aankoop van het vervoerbewijs oorspronkelijk geplande vertrektijd vervroegt, indien de aankomsttijd op het station van de eindbestemming ongewijzigd blijft?

1.a) Indien de eerste vraag aldus wordt beantwoord dat het begrip „vertraging” ook de verlenging van de reistijd door een vervroeging van de vertrektijd omvat: moet artikel 3, punt 17, junctis artikel 17 en artikel 19, lid 1, van verordening (EU) 2021/782 aldus worden uitgelegd dat reizigers recht hebben op een vergoeding op grond van artikel 19, lid 1, van die verordening, wanneer de vertrektijd van de trein met meer dan 60 minuten wordt vervroegd [artikel 19, lid 1, onder a)] of met meer dan 120 minuten [artikel 19, lid 1, onder b)]?

1.b) Indien de eerste vraag aldus wordt beantwoord dat het begrip „vertraging” ook de verlenging van de reistijd door een vervroeging van de vertrektijd omvat: moet artikel 18, lid 1, van verordening (EU) 2021/782 aldus worden uitgelegd dat een verlenging van de reistijd met meer dan 60 minuten of meer die het gevolg is van het feit dat de spoorwegonderneming die de dienst verricht, de vertrektijd van een trein ten opzichte van de bij de aankoop van het vervoerbewijs oorspronkelijk geplande vertrektijd vervroegt, moet worden aangemerkt als annulering?

1.c) Indien de eerste vraag aldus wordt beantwoord dat het begrip „vertraging” ook de verlenging van de reistijd door een vervroeging van de vertrektijd omvat: moet bij de beoordeling of er bij een verdere (nieuwe) wijziging van de vertrektijd door de spoorwegonderneming binnen een periode van minder dan vijftien minuten vóór de (reeds vervroegde) vertrektijd sprake is van een vertraging in de zin van artikel 3, punt 17, van verordening (EU) 2021/782, worden uitgegaan van de oorspronkelijke (vervroegde) vertrektijd dan wel van de werkelijke vertrektijd van de trein?

2. Moet artikel 3, punten 17 en 18, van verordening (EU) 2021/782 aldus worden uitgelegd dat het feit dat een spoorwegonderneming het tijdstip van aankomst van de trein als bedoeld in artikel 3, punt 18, van die verordening, dus het moment dat de deuren van de trein kunnen worden geopend op het perron van bestemming (openen van de deuren) en uitstappen toegelaten is, bij gebreke van een technische registratie van dat tijdstip niet precies kan aantonen, in geval van

twijfel bij de beoordeling van het bestaan van een vertraging voor rekening van de spoorwegonderneming komt?

Toepasselijke bepalingen

Nationale bepalingen

Bundesgesetz über die Agentur für Passagier- und Fahrgastrechte (federale wet betreffende het agentschap voor passagiersrechten), § 1 en § 2

Bundesgesetz über Eisenbahnen, Schienenfahrzeuge auf Eisenbahnen und den Verkehr auf Eisenbahnen (federale wet betreffende de spoorweg, rollend spoorwegmaterieel en spoorwegverkeer; hierna: „spoorwegwet”), § 78a

Unierechtelijke bepalingen

Verordening (EU) nr. 2021/782 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 betreffende de rechten en verplichtingen van treinreizigers (hierna: „verordening 2021/782”), overwegingen 2 tot en met 5, 14, 33 en 35, artikelen 3, 9, 17, 18, 19 en 31

Overeenkomstig artikel 3, punt 17, van verordening 2021/782 wordt onder „vertraging” verstaan het tijdsverschil tussen het tijdstip waarop de reiziger volgens de bekendgemaakte dienstregeling had moeten aankomen en het tijdstip van zijn werkelijke of verwachte aankomst op het station van de eindbestemming. Volgens punt 18 ervan wordt onder „aankomst” verstaan: het moment waarop de deuren van de trein geopend zijn op het perron van bestemming en uitstappen toegelaten is.

Artikel 17 van de verordening luidt als volgt: „Onder voorbehoud van de bepalingen van dit hoofdstuk is op de aansprakelijkheid van spoorwegondernemingen ten aanzien van vertragingen, gemiste aansluitingen en annuleringen bijlage I, titel IV, hoofdstuk II, van toepassing.”

Artikel 18, lid 1, van deze verordening bepaalt: „Indien bij vertrek of bij een gemiste aansluiting of een annulering redelijkerwijs kan worden verwacht dat de vertraging bij aankomst op de eindbestemming uit hoofde van de vervoerovereenkomst 60 minuten of meer zal bedragen, biedt de spoorwegonderneming die de vertraagde of geannuleerde dienst exploiteert de reiziger onmiddellijk de keuze tussen een van de volgende opties, en treft zij de nodige regelingen:

a) terugbetaling van de volledige kostprijs van het vervoerbewijs, onder de voorwaarden waaronder het was betaald, voor de niet gemaakte gedeelten van zijn reis en voor de reeds gemaakte gedeelten indien de reis in het licht van het oorspronkelijke reisplan van de reiziger geen zin meer heeft, samen met, voor

zover relevant, een retourdienst naar het eerste vertrekpunt bij de vroegste gelegenheid;

b) voortzetting van de reis of vervoer langs een andere route naar de eindbestemming bij de vroegste gelegenheid en onder vergelijkbare vervoersomstandigheden;

c) voortzetting van de reis of vervoer langs een andere route naar de eindbestemming op een latere datum wanneer het de reiziger schikt en onder vergelijkbare vervoersomstandigheden.”

Artikel 19, lid 1, van deze verordening bepaalt: „Zonder het recht op vervoer te verliezen, heeft een reiziger recht op een vergoeding voor een vertraging van de spoorwegonderneming indien hij geconfronteerd wordt met een vertraging tussen de plaatsen van vertrek en de eindbestemming die zijn vermeld op het vervoerbewijs of het doorgaand ticket, waarvan de kostprijs niet is terugbetaald overeenkomstig artikel 18. De minimumvergoeding voor vertragingen zijn als volgt:

a) 25 % van de prijs van het vervoerbewijs bij een vertraging van 60 tot en met 119 minuten,

b) 50 % van de prijs van het vervoerbewijs bij een vertraging van 120 minuten of meer.”

Aangehaalde rechtspraak

Unierechtspraak

Zaken C-83/10, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, C-509/11 en C-54/23

Korte weergave van de feiten en van de procedure

Op 4 april 2024 heeft LV bij verzoekster een standaardticket voor een volwassene voor een totaalbedrag van 144,90 EUR voor een ligplaats in de trein NJ 490 gekocht voor het traject Wenen Hauptbahnhof (Oostenrijk) – Hamburg Hauptbahnhof (Duitsland) met een geplande vertrektijd op 14 juni 2024 om 20.10 uur en een geplande aankomsttijd op 15 juni 2024 om 08.47 uur.

- 1 Na de boeking werd LV op de hoogte gebracht van meerdere wijzigingen in de dienstregeling. De vertrektijd van de trein werd eerst op 25 mei 2024 van 20.10 uur naar 18.38 uur vervroegd, om vervolgens op de reisdag om 18.27 uur, dus 11 minuten vóór het geplande vertrek van de trein, weer met 30 minuten naar 19.08 uur te worden uitgesteld. Op dat moment bevond LV zich al op het centraal station van Wenen. De reden voor de vervroeging van de vertrektijd was een spoorafsluiting op het spoor van de Deutsche Bahn.

- 2 De trein NJ 490 vertrok uiteindelijk om 19.08 uur van het centraal station van Wenen en arriveerde de volgende dag om 08.44 uur op het station van de eindbestemming in Hamburg. Het exacte moment van aankomst als bedoeld in artikel 3, punt 18, van verordening 2021/782 (openen van de deuren) kan door verzoekster niet meer worden achterhaald, omdat dergelijke gegevens slechts voor een zeer beperkte tijd worden bewaard.
- 3 LV heeft zich als reiziger van de trein NJ 490 tot het nationale wettelijk bemiddelingsorgaan voor reizigersrechten in het lucht-, scheeps-, spoorweg- en busvervoer (agentschap voor reizigersrechten; hierna: „agentschap”) gewend, dat is opgericht bij de toezichthoudende instantie Schienen-Control GmbH.
- 4 Na een briefwisseling met LV en verzoekster heeft het agentschap een voorstel tot geschillenbeslechting gedaan, waarin zij verzoekster aanbeveelt om een schadevergoeding van 25 % van de prijs van het vervoerbewijs aan LV te betalen. Als motivering werd aangevoerd dat, gelet op de rechtspraak van het Hof in de zaak C-83/10 en de gevoegde zaken C-146/20, C-188/20, C-196/20 en C-270/20 over de uitlegging van de verordeningen inzake reizigersrechten in het lucht- en busvervoer, er begripsmatig ook bij een verlenging van de reistijd door het vervroegen van de vertrektijd met meer dan 60 minuten van moet worden uitgegaan dat er sprake is van een „vertraging” in de zin van artikel 3, punt 17, van verordening 2021/782.
- 5 Verzoekster heeft dit (niet bindende) voorstel tot geschillenbeslechting niet aanvaard en gesteld dat er volgens de bewoordingen van artikel 3, punt 17, van verordening 2021/782 geen sprake kan zijn van „vertraging”.
- 6 Daarna heeft het agentschap de zaak aan de toezichtcommissie overgedragen. Deze heeft het bij de verwijzende rechter aangevochten besluit vastgesteld, waarbij zij krachtens § 78a, leden 2 en 6, tweede volzin, van de spoorwegwet het voorstel tot geschillenbeslechting van het agentschap bindend heeft verklaard.
- 7 Tegen dit besluit van de toezichtcommissie heeft verzoekster beroep ingesteld bij het Bundesverwaltungsgericht, de verwijzende rechter.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

Standpunt van de verwerende autoriteit

- 8 Volgens verweerster moeten reizigers een volledige schadevergoeding ontvangen, zodra de werkelijke reistijd – om welke reden dan ook – ten minste 60 minuten langer duurt dan in de vervoersovereenkomst is bepaald.
- 9 Bij elke verlenging van de reistijd, ongeacht of deze voortvloeit uit een latere aankomst of een vervroeging van het vertrek, is er sprake van een gebrekkige uitvoering van de vervoersovereenkomst, omdat de prestatie niet zoals overeengekomen is verricht.

- 10 Kort samengevat stelt verweerster dat de schadevergoeding een financiële compensatie moet vormen voor het feit dat de prestatie niet aan de overeenkomst voldoet, er recht op een schadevergoeding moet bestaan, wanneer de reistijd meer dan 60 minuten langer duurt en dat een strikte letterlijke uitlegging van het begrip „vertraging” afbreuk doet aan het beschermingsdoel van de verordening.
- 11 In de onderhavige zaak is het vertrek meermaals vervroegd (met 62 en met 92 minuten), waardoor de totale reistijd van de reiziger in totaal 89 minuten langer was. Hoewel de trein bijna op tijd is aangekomen, was de totale reisduur aanzienlijk langer. Dit roept de vraag op of ook bij vervroegde vertrekken die tot een langere totale reistijd leiden, een recht op schadevergoeding moet bestaan.
- 12 Gezien de rechtspraak van het Hof op het gebied van het lucht-, bus- en scheepsvervoer moet volgens verweerster ook in het treinvervoer een vervroeging van meer dan een uur als annulering worden beschouwd. De vertrek- en aankomsttijden van een vervoersovereenkomst vormen namelijk essentiële onderdelen van de overeenkomst en bij een wijziging van de vertrektijd zonder tijdige informatie is er daarom sprake van een tekortkoming in de nakoming dan wel een gebrekkige uitvoering van de overeenkomst. Indien het vertrek kort van tevoren wordt vervroegd, is het mogelijk dat de reiziger de trein niet haalt, hoewel hij zich naar behoren aan de overeenkomst moet houden en het vervoerbewijs al heeft betaald. Een dergelijke situatie komt functioneel gezien overeen met een annulering en moet ook recht geven op schadevergoeding.

Standpunt van verzoekster

- 13 Verzoekster stelt dat een redenering naar analogie op basis van andere verordeningen over reizigersrechten niet toelaatbaar is.
- 14 Het begrip „vertraging” ziet enkel op het tijdsverschil tussen de geplande aankomsttijd en de werkelijke aankomsttijd op de plaats van bestemming. Een eerder vertrek met een daardoor langere reistijd, maar een stipte of vervroegde aankomst voldoet daarom niet aan de definitie van een vertraging en rechtvaardigt geen recht op schadevergoeding.
- 15 De verordeningen betreffende de reizigersrechten op het gebied van lucht-, bus- en treinvervoer kennen zeer verschillende systematieken en beschikken niet over een gemeenschappelijke normatieve grondslag die een analoge toepassing zou kunnen rechtvaardigen.
- 16 In 2021 heeft de Uniewetgever bewust aan de oude definitie van het begrip „vertraging” vastgehouden en de regeling niet uitgebreid tot gevallen waarin de trein eerder vertrekt. Een uitlegging die verder gaat dan de letterlijke tekst gaat daarom het toegestane kader te buiten en zou een ongeoorloofde rechtsvorming zijn. De schadevergoeding op grond van artikel 19 van verordening 2021/782 vereist dus dat er sprake is van een vertraging op de plaats van eindbestemming.

- 17 Het gaat niet om een onbedoelde leemte in de verordening, zodat een analoge toepassing niet gerechtvaardigd is.
- 18 Bij een vervroegd vertrek is er geen sprake van een gebrekkige uitvoering van de vervoersovereenkomst, zolang de reis naar behoren wordt uitgevoerd en de reiziger tijdig wordt geïnformeerd. De vervoersovereenkomst verplicht enkel tot vervoer naar de plaats van bestemming en niet tot een vaste vertrektijd. Op de vervoerbewijzen staat uitdrukkelijk vermeld dat reizigers vóór aanvang van de reis de actuele vertrektijd moeten controleren. Aangezien de informatie over de wijziging van het vertrektijdstip tijdig wordt verstrekt en het vervoerbewijs kan worden geannuleerd, is er geen sprake van een tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst.
- 19 Een vervroeging van het vertrek is evenmin hetzelfde als een annulering. Aangezien de trein in het onderhavige geval daadwerkelijk reed en zonder vertraging aankwam, kan geen schadevergoeding worden geëist. De verwijzing naar annuleringen in artikel 19, lid 2, van verordening 2021/782 heeft alleen betrekking op reispassen en abonnementen, maar niet op enkele ritten.
- 20 Het spoorvervoer is een complexe netwerkeconomie waarin de vertrektijden om operationele en veiligheidsredenen kunnen variëren. Daarom verwijst verordening 2021/782 bewust niet naar vertrektijden, maar uitsluitend naar aankomsttijden.
- 21 Volgens verzoekster is er geen sprake van een vertraging en annulering; de teleologische uitbreiding van het begrip „schadevergoeding” door verweerster gaat het rechtskader van de verordening te buiten.

Motivering van de verwijzingsbeslissing

- 22 Voor het Bundesverwaltungsgericht is de uitlegging van het begrip „vertraging” in artikel 3, punt 17, van verordening 2021/782 van belang. Wat het luchtvervoer betreft, bestaat er rechtspraak van het Hof waaruit volgt dat een vlucht waarvan de vertrektijd met 60 minuten of meer wordt vervroegd, als geannuleerd moet worden beschouwd. Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of deze overwegingen van overeenkomstige toepassing zijn op de rechten van treinreizigers. Voorts vraagt hij zich af of een vervroeging van de vertrektijd van een trein met meer dan een uur als annulering dient te worden beschouwd – indien dit het geval is, zouden reizigers in plaats van de voortzetting van de reis of vervoer langs een andere route ook aanspraak kunnen maken op terugbetaling van de volledige kostprijs van het vervoerbewijs.
- 23 Met zijn tweede vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen voor wiens rekening in een procedure waarin het al dan niet bestaan van een vertraging van een trein met meer dan 60 minuten aan de orde wordt gesteld, het feit komt dat de spoorwegonderneming die de dienst verricht, technisch gezien het volgens artikel 3, punt 18, van verordening 2021/782 voor het begrip „aankomst” relevante moment waarop de deuren van de trein zijn geopend op het perron van

bestemming en uitstappen toegelaten is, niet registreert. Aangezien verzoekster in casu stelt dat de reistijd „slechts” 59 minuten langer was, wenst de verwijzende rechter met deze vraag te vernemen of naar het oordeel van het Hof een bewijslastregel kan worden afgeleid uit de bepalingen van verordening 2021/782.

- 24 Met betrekking tot de eerste vraag, onder c), merkt de verwijzende rechter op dat het, gelet op het doel van verordening 2021/782, dat erin bestaat een hoog niveau van consumentenbescherming te verzekeren, omdat reizigers in het algemeen in een zwakkere positie dan spoorwegondernemingen verkeren, volgens hem niet doeltreffend lijkt om spoorwegondernemingen de mogelijkheid te bieden indirect over de rechten van reizigers uit hoofde van de artikelen 18 en 19 van verordening 2021/782 te beschikken door middel van wijzigingen van vertrektijden kort van tevoren. Indien een verlenging van de reistijd door het vervroegen van de vertrektijd van een trein namelijk onder het begrip „vertraging” valt, zou de spoorwegonderneming de betaling van een schadevergoeding kunnen proberen te omzeilen door een „voor de zekerheid” vervroegde vertrektijd (indien operationeel mogelijk) kort vóór de vervroegde vertrektijd opnieuw „naar achteren” te verschuiven (dat wil zeggen terug te verplaatsen naar de vertrektijd bij de aankoop van het vervoerbewijs) om de verlenging van de reistijd terug te brengen tot minder dan de relevante waarde van 60 minuten. De algemene ervaring leert dat reizigers in de regel niet kort vóór de vertrektijd op het vertrekperron arriveren, in het bijzonder bij langeafstandsreizen, maar een tijdsreserve van ten minste vijftien minuten inplannen. Een nieuwe wijziging van de vertrektijd kort vóór de geplande (vervroegde) vertrektijd zou daarom niet relevant moeten zijn voor de beoordeling van de vraag of er sprake is van een vertraging, omdat reizigers op dat moment al onderweg naar het station zouden kunnen zijn of zich al op het station zouden kunnen bevinden en dus niet meer zouden kunnen reageren op de nieuwe wijziging van de vertrektijd door hun reis naar het vertrekstation aan te passen.
- 25 Wat de eerste vraag, onder c), betreft, is de verwijzende rechter dan ook van oordeel dat – indien een verlenging van de reistijd door een vervroeging van de vertrektijd van een trein als een vertraging wordt beschouwd – er bij de beoordeling of er sprake is van een vertraging, geen rekening moet worden gehouden met een nieuw uitstel van de vertrektijd van een trein kort van tevoren door een spoorwegonderneming waarvan de vertrektijd eerder door die onderneming is vervroegd, indien de vertrektijd minder dan 15 minuten vóór de (reeds vervroegde) vertrektijd opnieuw wordt gewijzigd, maar dat bij de beoordeling of er sprake is van een vertraging, in plaats daarvan moet worden uitgegaan van de oorspronkelijk vervroegde vertrektijd.